

TARA BEATA RACZ

HIBRIDNI

„Prva tema slikarstva bila je životinja.“ piše John Berger u eseju Zašto gledati životinje? iz 1977., te nastavlja „Vjerojatno je prva boja bila životinjska krv. Ako idemo dublje u prošlost, nije nerazborito pretpostaviti da je prva metafora bila životinjska.“ Odnos čovjeka i životinja odnos je koji je rastao i mijenjao se tijekom vremena, a odnos je to kojemu u korijenu leži različitost u kojoj čovjek otkriva što ga to zaista čini čovjekom. Stoga životinje predstavljaju metafore, sustav simbola koje nose arhetipska značenja. Nikola Visković u svom prilogu kulturnoj animalistici Životinja i čovjek (1996.) ističe kako su jezik, podsvijest, običaji, ali uopće područje imaginacije preplavljeni slikama životinja. One govore za čovjeka i govore čovjeku koji se promatra u tom ogledalu, pa stoga gotovo da i ne postoji animalna slika koja nešto ne govori o čovjeku. Životinjsko se otkriva u ljudskom, a ljudsko se otkriva u životinjskom.

Tara Beata Racz u svom se slikarskom ciklusu Hibridi ne bavi ilustracijom životinja. Kao i u prošlom ciklusu Transanimalia, slikarica predodžbe o životinjama vizualizira kroz izrazito intuitivan slikarski postupak vođen metodama gestalt psihoterapije. Arhetipski motivi životinja koji izvire iz njenih radova produkt su metamorfoze, mijene koja nastaje kada autorica apstraktnu sliku transformira u figurativan rad. Naime, Tara Beata Racz umjetnički proces provodi gestualno, akcijski, stavljajući platno na pod svog ateljea. Ona tijelom ulazi u sliku te koristeći različite slikarske tehnike i materijale poput akrila i ulja intuitivnim djelovanjem stvara apstraktnu kompoziciju. Kako Rudolf Arnhem naglašava u eseju Dvosjekli razum: Intuicija i intelekt iz 1985., intuiciju je ipak znatno teže razumjeti jer je uglavnom poznajemo u njenim ostvarenjima. Njen način djelovanja izmiče svijesti. Ona je dar niotkuda i stoga se ponekad pripisuje nadljudskim nadahnućima. Tako nadahnuta vlastitom intuicijom, Tara Beata Racz stvara slojeve, ponekad pastozne, a ponekad lazurne, iz kojih naposljetku izranjaju životinjski hibridi. Valja naglasiti da je autorica magistra slikarstva i psihologije, praktičarka art terapije, poglavito gestalt psihoterapije čijim postulatima dolazi do formiranja njenog začudnog bestijarija. U eseju Proces formacije i destrukcije gestalta kroz izradu kolaža iz 2021. ona sama opisuje modus operandi svog psihoterapijskog djelovanja, ali istovremeno pripovijeda i o vlastitom slikarskom postupku: „U terminima gestalt psihoterapije, kad govorimo o figuri, zapravo mislimo na ono što je u trenutnom fokusu interesa osobe i što je važno i značajno u sadašnjem trenutku. Figura se formira u trenutku kad se u našoj svijesti pojavi određena potreba i mi usmjerimo pažnju prema njoj.

(...) Najdominantnija se potreba izdvaja i postaje figura u polju organizam/okolina. Ta figura usmjerava i organizira ponašanje osobe u polju sve dok ta potreba ne bude efikasno zadovoljena. S druge strane, pozadina je sve što je izvan trenutne svjesnosti, odnosno, cijeli kontekst fenomenološki važnih faktora iz kojih se javila figura. Tu ubrajamo sve naše prošlo i sadašnje iskustvo, ideje, sjećanja, stavove, misli, osjećaje, nedovršene poslove i slično. Naime, figura se može doživjeti jedino u odnosu na okolinu i bez figure pozadina je samo dio jedne veće nejasne figure. (...) (Radionov 2013).“ U kontekstu ciklusa Transanimalia i Hibridi, ta je figura životinjska¹. Ona nastaje iz slojeva, autorica ju pronalazi kružeći oko platna, kao da ju izvlači iz dubina apstraktnog slikanog sloja gdje se ona nalazi još od prvog poteza kistom. Jer doista, ona i jest oduvijek ondje, u skrovitim zakucima uma Tare Beate Racz. Na taj način, ona usklađuje unutarnju sliku s onom vanjskom. Jer ipak, već u neolitu životinja postaje simbol kojim se vizualizira doživljaj svijeta.

Pritom valja naglasiti da među pečinskim crtežima južne Francuske i sjeverne Španjolske te među ukrašenim predmetima pronađenima od obala Atlantika do Sibira uvjerljivo dominiraju životinjski motivi. Međutim, osim piktograma i ideograma koji se pojavljuju u oblicima uvjetno rečeno prve umjetnosti², crteži koji se pojavljuju također su i psihogrami, odnosno kako Nikola Visković naglašava; emotivna stanja izražena bojom i kompozicijom. Stoga autor zaključuje da je zanimanje i izražajni napor prethistorijskog umjetnika bio usmjeren upravo na životinje. Jednako tako, boje koje Tara Beata Racz koristi, elementi koje stvara slobodnim potezima poigravajući se s različitim formama i teksturama odraz su emotivne situacije. Na sličan način autorica postupa stvarajući kompleksne mozaike sugestivnih motiva koji pažljivim promatranjem otkrivaju svoju suštinu. Tako čitave kompozicije predstavljaju vjerodostojne psihograme koji doduše ne pripadaju samo autorici, već i gledateljici i gledatelju umjetničkog rada. Promatrači na svoj način tumače karakter boja, oblika, ali i simboliku različitih životinja koje mogu biti osobne koliko i univerzalne, arhetipske. Kako Gilbert Durand piše u Antropološkim strukturama imaginarnog (1991.), „Od svih slika, doista, slike životinja su najčešće i najopćenitije. Može se reći da nam od djetinjstva ništa nije bližije od prikaza životinja“.

Maja Flajsig

TARA BEATA RACZ

HIBRIDNI

23/04/2021-03/05/2021

Galerija Šira

TARA BEATA RACZ

Tara Beata Racz rođena je 1991. u Zagrebu. Godine 2016. diplomirala je psihologiju na Filozofskom fakultetu, a za uspjehe i zalaganje tijekom studija nagrađena je s dvije Dekanove nagrade za izvrsnost. Godine 2019. diplomirala je slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu u klasi prof. Ksenije Turčić. Tijekom studija slikarstva nagrađena je s četiri Rektorove nagrade. Dosad je izlagala na nekoliko skupnih izložbi od kojih se ističu Koloristički dijalozi u Galeriji Forum (2018), Oni odlaze u Glipototeci HAZU (2019), 5. bijenale slikarstva u HDLU (2019), Festival svjetske književnosti u Studiju Moderne galerije „Josip Račić“ (2019), InFLUence u Kulturnom centru Travno (2020), One su tu u Galeriji likovnih umjetnosti „Slavko Kopač“ (2020), Situacija u Galeriji Forum (2020) te na samostalnim izložbama u Knjižnici Marije Jurić Zagorke pod nazivom Psihonautika (2018), u Centru za mlade Bunker pod nazivom Prostor susreta (2020) te u Galeriji Zlati Ajngel pod nazivom Transanimalia. Na 5. bijenalu slikarstva dobila je HPB nagradu za mladog umjetnika.

Izložba je financirana sredstvima Ministarstva kulture RH i Gradskog ureda za kulturu Grada Zagreba.

galerija

ŠIRA

Preradovićeve 13
HR - 10 000 Zagreb
pon-pet: 9-16 h, 18-20 h
sub: 11-16 h

Sveučilište u Zagrebu
Akademija likovnih umjetnosti
University of Zagreb
Academy of Fine Arts

NAKLADNIK Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti, Ilica 85, Zagreb, www.alu.unizg.hr • ZAKLADNIKA Izv.prof.art. Tomislav Buntak, dekan ALU • VODITELJICA GALERIJE Korana Littvay, mag.hist. art. • PRIJEVOD Kristina Šilipetar • GRAFIČKO OBLIKOVANJE Nikolina Žabčić • TISAK ARS Kopija d.o.o. • NAKLADA 50 kom • www.shira.alu.hr • www.facebook.com/GalerijaShira

